

TRANSLATION OF SLANG IN CROATIAN AND RUSSIAN TRANSLATIONS OF ANTHONY BURGESS' *A CLOCKWORK ORANGE*

Tamara Mikac

Sažetak

Anthony Burgess je za roman A Clockwork Orange (Pakelna naranča) stvorio nadsat – mladenački slang temeljen na ruskom jeziku – i na taj način postavio izazov kako pred čitatelje tako i pred prevoditelje. Čitateljima engleskog teksta izazov je razumjeti riječi izmišljenog slanga, osobito ako ne znaju ruski jezik. Stoga se pri čitanju oslanjaju na kontekst u kojem se te riječi pojavljuju. Za prevoditelje izazov pak predstavlja kreiranje odgovarajućeg ekvivalenta nadsatu koji će funkcionirati u ciljnom jezičnom i kulturnom okruženju. Tako upravo prevođenje na ruski, jezik koji je poslužio kao osnova za nadsat, predstavlja veoma zanimljiv problem.

Cilj je ovog rada ispitati važnost konteksta i jezika čitatelja ciljnog teksta za razumijevanje prijevoda slanga romana A Clockwork Orange. Budući da se nadsat temelji na ruskom, razumijevanje ruskih čitatelja uspoređuje se s razumijevanjem govornika drugog slavenskog jezika – hrvatskog. U istraživanju su korištena dva ruska i jedan hrvatski prijevod ovog romana. U online istraživanju od ruskih i hrvatskih ispitanika tražilo se da odrede značenje prevedenih nadsat riječi prvo u izvan konteksta, a zatim u kontekstu. Kao što se očekivalo, za sva se tri prijevoda pokazalo se da se slang bolje razumije u kontekstu nego izvan konteksta, a razumijevanje tih riječi izvan konteksta bilo je osobito loše kad je riječ o hrvatskim ispitanicima. Ipak, rezultati pokazuju da ne postoji statistički značajna razlika između hrvatskih i ruskih ispitanika kad se usporedi razumijevanje riječi u kontekstu.